

Sygn. akt II Cz 866/13

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Wojtkiewicz

Sędziowie: SO Marzenna Ernest (spr.)

SO Zbigniew Ciechanowicz

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2013 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...)Kasy (...)G.

przeciwko T. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Myśliborzu z dnia 16 kwietnia 2013 r., sygn. akt I C 9/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

Sygn. akt II Cz 866/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Myśliborzu umorzył postępowanie w sprawie.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż postanowieniem z dnia 29 maja 2012 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny uchylił nakaz zapłaty wydany przez ten Sąd w postępowaniu upominawczym w dniu 01 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 77021/12 w całości i przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim. Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim zarządzeniem z dnia 18 czerwca 2012 r. wezwał powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu, w tym do uiszczenia brakującej części opłaty sądowej w kwocie 593,90 zł - w terminie 14 dni pod rygorem umorzenia postępowania. Odpis wezwania powód otrzymał w dniu 6 lipca 2012 r. W dniu 19 lipca 2012 r. pełnomocnik powoda w wykonaniu powyższego zobowiązania Sądu złożył pismo procesowe, do którego dołączył: pozew wraz z kompletem załączników i odpisem pozwu wraz z załącznikami, pełnomocnictwo procesowe oraz odpis z KRS powoda. Nie uiszczył jednak pozostałej części opłaty sądowej, wskazując, iż brak jest przepisu stanowiącego podstawę do zobowiązania powoda do uzupełnienia opłaty od pozwu, po przekazaniu sprawy wszczętej w trybie elektronicznego postępowania upominawczego do sądu właściwości ogólnej. W dniu 27 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny ze względu na miejsce zamieszkania pozwanego w okręgu Sądu Rejonowego w Myśliborzu dokonał sprostowania wcześniej wydanego postanowienia o przekazaniu rozpoznania sprawy do Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim w ten sposób, że przekazał ją celem rozpoznania do Sądu Rejonowego w Myśliborzu.

Sąd Rejonowy zaznaczył, iż stosownie do treści art. 505³⁴ § 1 k.p.c. w przypadkach wskazanych w art. 502¹ § 1 i 2 k.p.c. sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty i przekazuje sprawę do sądu według właściwości ogólnej, chyba że powód w wyznaczonym terminie usunie przeszkodę w doręczeniu nakazu zapłaty. Zgodnie z art. 502¹ § 1 k.p.c. jeżeli doręczenie nakazu zapłaty nie może nastąpić z przyczyn wskazanych w art. 499 pkt 4 k.p.c., w myśl nakazu zapłaty nie może być wydany, jeżeli według treści pozwu miejsce pobytu pozwanego nie jest znane albo gdyby doręczenie mu nakazu nie mogło nastąpić w kraju - sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty, a przewodniczący podejmuje odpowiednie czynności. Z kolei zgodnie z art. 505³⁷ § 1 i 3 k.p.c. po przekazaniu sprawy w przypadkach wskazanych w art. 505³³, 505³⁴ oraz 505³⁶ przewodniczący wzywa powoda do usunięcia braków formalnych pozwu oraz uzupełnienia pozwu, w sposób odpowiedni dla postępowania, w którym sprawa będzie rozpoznana - w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia wezwania. W przypadku nieusunięcia braków formalnych pozwu sąd umarza postępowanie.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż powód nie uiścił w wyznaczonym terminie pozostałej części opłaty sądowej, co skutkuje zaistnieniem przeszkody do nadania przedmiotowej sprawie dalszego biegu. Z uwagi na powyższe wobec braku wpłaty pełnej opłaty sądowej od pozwu w ustawowym terminie Sąd na podstawie art. 505³⁷ zd. 2 k.p.c. postępowanie umorzył.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji orzekł o kosztach stosując wyrażoną w art. 98 k.p.c. zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Powód przegrał proces, stąd winien ponieść jego koszty, które sprowadzają się wyłącznie do kosztów poniesionych już przez samego powoda (punkt 2/ sentencji postanowienia).

Powyższe postanowienie zaskarżyła strona powodowa, zarzucając naruszenie art. 505³⁷ § 1 k.p.c. oraz art. 19 ust. 2 oraz art. 19 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez ich niewłaściwą interpretację i błędne zastosowanie i przyjęcie, iż strona powodowa miała obowiązek uiszczenia opłaty uzupełniającej, pomimo tego, że uiściła czwartą część opłaty wnosząc pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym, a w konsekwencji przyjęcie, iż należało postępowanie umorzyć na podstawie art. 505³⁷ § 1 k.p.c., pomimo iż pozew został opłacony w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Żalący wniósł o uchylenie orzeczenia, jako sprzecznego z istniejącym stanem prawnym i faktycznym oraz o nadanie biegu pozwowi, a także o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wywodził, iż Sąd Rejonowy niezasadnie przyjął, iż opłata od pozwu nie została uiszczona. Wynika to z brzmienia art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym czwartą część opłaty pobiera się od pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym, a brak jest podstaw do zobowiązania powoda do uzupełnienia opłaty od pozwu, po przekazaniu sprawy wszczętej w trybie elektronicznego postępowania upominawczego do sądu właściwości ogólnej. Wprowadzenie zasady pełnej kontynuacji postępowania w elektronicznym postępowaniu upominawczym, z zachowaniem rozwiązania, że pobrana opłata w wysokości czwartej części opłaty stosunkowej nie jest uzupełniana do zakończenia postępowania, ma spowodować w pewnej ilości spraw, które nie zakończą się uprawomocnieniem nakazu zapłaty, iż ostatecznie pobrana opłata będzie mniejsza, niż gdyby sprawa została rozpoznana w zwykłym postępowaniu upominawczym. Taka regulacja ma na celu skłonienie jak największej ilości powodów do rezygnacji ze zwykłego postępowania upominawczego angażującego wszystkie sądy w Polsce, zajmującego zarówno orzeczników, jak i sekretariaty sądów oraz generującego duże koszty tradycyjnych doręczeń. Poprzestanie na pobraniu 1/4 opłaty w sprawach, które zostaną zakończone prawomocnym nakazem zapłaty nie powoduje różnicy w ostatecznej wysokości opłaty, ponieważ w dotychczasowym postępowaniu upominawczym 3/4 opłaty jest zwracane, jeżeli uprawomocnił się nakaz zapłaty. Rezygnacja z uzupełniania opłaty w pozostałych przypadkach powinna uczynić elektroniczne postępowanie upominawcze znacznie atrakcyjniejszym dla powodów od dotychczasowego postępowania upominawczego (uzasadnienie projektu nowelizacji k.p.c. i u.k.s.c. wprowadzająca elektroniczne postępowanie upominawcze, druk sejmowy nr VI.859, s. 21). W ocenie skarżącego, nie można również stracić z pola widzenia, iż celem ustawodawcy była stabilizacja wysokości opłaty w postępowaniu, które zostało wszczęte w ramach elektronicznego postępowania upominawczego, jednak nie zakończyło się uprawomocnieniem nakazu zapłaty. Ponadto brak konieczności uzupełniania opłaty jest korzystny dla powoda, jak również dla pozwanego, albowiem w sytuacji przegrania sprawy przez pozwanego, nie musi on zwracać powodowi wyższej opłaty (tak też: J.

Gołaczyński, Elektroniczne postępowanie upominawcze. Komentarz, s. 340-341; K. Jasińska, A. Lejko. Komentarz do niektórych przepisów KPC). Reasumując, w elektronicznym postępowaniu upominawczym opłata w wysokości 1/4 nie jest uzupełniana w razie wniesienia sprzeciwu, uchylenia nakazu zapłaty i stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty oraz jest zwracana w przypadku zwrotu pozwu (Komentarz do art. 19, art. 19 ust. 2, art. 95, art. 95 ust. 4, art. 104a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.05.167.1398), [w:] P. B., Komentarz do ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.09.26.156), w zakresie zmian do ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.05.167.1398).

Jednocześnie skarżący wskazał na to, że obowiązek uiszczenia opłaty od pisma procesowego może zostać włożony na wnoszącego tylko wtedy, kiedy przepis ustawy przewiduje jej pobranie. Wynika to z brzmienia art. 3 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w którym sformułowano zasadę, mającą istotne znaczenie dla wykładni całej ustawy, iż opłacie podlega pismo tylko wtedy, kiedy przepis ustawy przewiduje jej pobranie (nie domniemywa się obowiązku opłaty). Oznacza to odejście od założeń ustawy z 1967 r., w myśl których było regułą, że wszelkie pisma, które wymagają podjęcia czynności przez sąd, podlegają opłacie (potwierdził to Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 maja 2005 r., III CZP 19/05). Tak więc nie można z art. 537³⁷ § 1 k.p.c. wyinterpretować obowiązku uiszczenia uzupełniającej opłaty od pozwu, albowiem wyłącznie ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych reguluje zasady i tryb pobierania kosztów sądowych w sprawach cywilnych, zasady ich zwrotu, wysokość opłat sądowych w sprawach cywilnych, zasady zwalniania od kosztów opłaty od sądowych oraz umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu zapłaty należności sądowych (art. 1 ustawy).

Skarżący podniósł, iż powyżej zaprezentowane stanowisko jest podzielane przez Sądy Okręgowe w Polsce, w tym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w postanowieniu z dnia 16 grudnia 2011 r., II Cz 1616/11, w uzasadnieniu którego Sąd ten wskazał, że: „przepis (...) § 1 k.p.c. dotyczy jedynie uzupełnienia pozwu oraz jego braków formalnych, nie porusza natomiast w ogóle zagadnienia uiszczenia należnej opłaty od pozwu. Przepis art. 19 ust. 2 pkt 2 u.k.s.c. podobnie jak inne przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nie przewidują pobierania „pozostałej części” opłaty od pozwu w przypadku przekazania sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego do sądu właściwości ogólnej”. Podobnie wypowiedział się Sąd Okręgowy w Poznaniu w postanowieniu z dnia 06 grudnia 2011 r., XV Cz 1835/11, że „w elektronicznym postępowaniu upominawczym opłata w wysokości jednej czwartej nie jest uzupełniana w razie wniesienia sprzeciwu, (...) oraz jest zwracana w przypadku zwrotu pozwu”. Sąd Okręgowy w Koszalinie, Sąd Okręgowy w Toruniu czy Sąd Okręgowy w Kaliszu również stanęli na takim stanowisku.

Nadto żalący podkreślił, iż Sąd I instancji bezpodstawnie przyjął rozróżnienie sytuacji na tle rozpatrywanej kwestii, po przekazaniu sprawy na podstawie (...) k.p.c. i na podstawie (...) k.p.c. oraz (...) k.p.c. Zdaniem skarżącego podstawa przekazania sprawy nie ma żadnego znaczenia dla przedmiotowej kwestii.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda okazało się zasadne.

Art. 505³⁷ § 1 k.p.c., w brzmieniu obowiązującym przed dniem 7 lipca 2013 r. i mającym zastosowanie na gruncie przedmiotowej sprawy stanowił, że po przekazaniu sprawy w przypadkach wskazanych w art. 505³³, 505³⁴ oraz 505³⁶ przewodniczący wzywa powoda do usunięcia braków formalnych pozwu oraz uzupełnienia pozwu, w sposób odpowiedni dla postępowania, w którym sprawa będzie rozpoznana - w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia wezwania. W przypadku nieusunięcia braków formalnych pozwu sąd umarza postępowanie.

Słuszność ma skarżący wskazując, iż w myśl art. 505³⁷ § 1 k.p.c., w podanym wyżej brzmieniu, uzupełnieniu nie podlega opłata od pozwu, jeśli w trybie, w którym sprawę będzie rozpoznawał sąd właściwości ogólnej, byłaby ona wyższa niż w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Jak zasadnie podnosi żalący, w art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594) przesądzono, że czwartą

część opłaty pobiera się od pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym. W ocenie Sądu Odwoławczego opłatę tę należy traktować jako opłatę stałą, która nie będzie uzupełniana w razie wniesienia sprzeciwu, uchylenia nakazu zapłaty i stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty oraz będzie zwracana w przypadku zwrotu pozwu. Dla poparcia tej tezy istotnym jest fakt, iż brak jest przepisu umożliwiającego wprost wezwanie powoda składającego pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym do uzupełnienia opłaty w przypadku uchylenia nakazu zapłaty i przekazania sprawy do sądu właściwości ogólnej pozwanego na zasadzie art. 505³⁴ § 1 k.p.c. Art. 505³⁷ § 1 k.p.c. uprawnia bowiem przewodniczącego jedynie do wezwania w celu uzupełnienia braków formalnych pozwu, nie zaś braku fiskalnego, jakim jest uzupełnienie opłaty. Wniosek taki należy wywieść choćby z porównania przepisów art. 130 § 1 k.p.c., który to obok braków formalnych wskazuje także na okoliczność nieuiszczenia opłaty od pisma, w przeciwieństwie do art. 505³⁷ § 1 k.p.c., który odwołuje się jedynie do braków formalnych. Powyższe stanowisko potwierdza również fakt, iż ustawodawca ustawą z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2013, poz. 654) zmienił art. 505³⁷ k.p.c. i wprost wskazał, że po przekazaniu sprawy sądowi właściwości ogólnej na podstawie art. 505³³ § 1 oraz art. 505³⁴ § 1 przewodniczący wzywa powoda dodatkowo do uiszczenia opłaty uzupełniającej od pozwu. Przepisy przejściowe powołanej wyżej ustawy z dnia 10 maja 2013 r. stanowią jednak, że do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, a więc przepis art. 505³⁷ § 1 k.p.c. w jego uprzednim brzmieniu, który nie zawierał szczegółowej regulacji w odniesieniu do kwestii uzupełnienia pozostałych 3/4 części opłaty od pozwu. Podzielić należy stanowisko skarżącego, iż brak takiej regulacji nie był przeoczeniem ustawodawcy, bo jak wskazano w uzasadnieniu ustawy z 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, wprowadzającej postępowanie elektroniczne, opłata od pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym w wysokości 1/4 nie będzie uzupełniana w razie wniesienia sprzeciwu, uchylenia nakazu zapłaty i stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, a regulacja ta ma na celu skłonienie jak największej ilości powodów do rezygnacji ze zwykłego postępowania upominawczego przez uczynienie elektronicznego postępowania upominawczego znacznie atrakcyjniejszym dla powodów od dotychczasowego postępowania upominawczego.

Reasumując opłata od pozwu po uchyleniu nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym i przekazaniu sprawy do sądu właściwości ogólnej, do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej z dnia 10 maja 2013 r. nie jest uzupełniana, gdyż ustawodawca z uzupełnienia tej opłaty świadomie zrezygnował.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Szczecinie - na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. - orzekł jak w sentencji niniejszego postanowienia.

Sąd Okręgowy nie orzekł o kosztach postępowania, albowiem niniejsze postanowienie nie jest kończącym postępowanie w sprawie.

(...)

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)